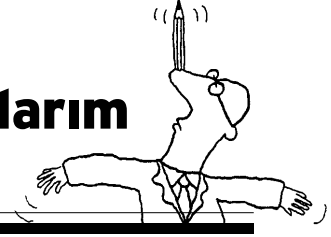

Takiyüddin ve Tycho Brahe Hocalarım

Konik Yazar: Piref. H. Ökkeş

Osmanlı gökbilimci Takiyüddin hocam 1521'de Şam'da, belki de Kahire'de, tam nerede bilinmiyor, Danimarkalı gökbilimci Tycho Brahe hocam ise 14 Aralık 1546'da memleketinde Knudstrup'ta doğar, tam nerede biliniyor.

Takiyüddin hocam Mısır ve Şam'da döneminin tanınmış hocalarından fıkıh, hadis ve tefsir dersleri alır. Tycho hocam ise Kopenhag ve Leipzig üniversitelerini bitirir.

Takiyüddin hocam Mısır ve İstanbul arasında gide gele, Tycho hocam ise Orta Avrupa üniversitelerinde bilgi ve görgüsünü artırır.

Tycho Brahe

Tycho hocam öğrencilik yıllarında bir düello-da burnunu kaybeder. Artık hayatı boyunca altın ve gümüş karışımı bir takma burunla yaşayacaktır. Takiyüddin hocam ise bildiğim kadarıyla, belki son saniyeleri hariç, hayatını eksiksiz tamamlamıştır.

Takiyüddin hocam müneccimbaşılıkla, Tycho hocam da Batı'da buna eşdeğer olan astroloğlulukla iştiğal etmiştir. Tycho hocam ayrıca tenekeyi altına dönüştürme amacı güden simyaya da meraklıydı.

Takiyüddin hocam, 1575-1580 tarihleri arasında bir tarihte, tam bilinmiyor, tam 82 kardeş arasından tek başına sağ çıkarak tahta oturan III. Murat'tan, bugün Cihangir sırtlarında olan bir yerde gözlemevi kurmak için izin alır. Tycho hocamız ise tam tamına 1576'da, ölümünden sonra kardeşi IV. Christian'ın tahta çıktığı Danimarka kralı II. Frederik'in izni ve desteğiyle bugün h'sini kaybetmiş olan Hven adasında Avrupa'nın en iyi gözlemevini kurar.

Bu eşdönemli eşsiz iki bilgin hocamız kurdukları gözlemevilerinde en duyarlı gözlem aletlerini tasarlar, yapar veya yaptırırlar.

Derken... Yıl 1577... Bir kuyruklu yıldız belirir semalarda. Ertesi yıl hem Avrupa'da hem İstanbul'da veba salgını başlar. Salgınla gözlemevi arasın-

da bağlantı kuranlar işi azıttı Takiyüddin hocamız ve gözlemevi çalışanlarının geceleri yıldızları değil de "meleklerin bal-dırlarını dikizle-

Veba salgınına yol açan 1577 kuyruklu yıldızı mikropolarını saçarken.

diğer melekleri çıkarırlar. Karşı cinse düşkünlüğüyle bilinen III. Murat, bunu duyar duymaz, "Vay, sahibinden önce ahıra girersin ha!" desturuyla yerinden doğrulup, kuruluşundan sadece bir iki yıl sonra, 22 Ocak 1580'de gözlemevini bir inanışa göre topa tutturur. Ya o zamanlar topçular diğer Cihangir sakin-

lerine zarar vermeyecek kadar nişancıydılar ve "şimdi kimi topa tutsak acep" diye soracak kadar can sıkıntısından pathyorlardı ya da bu söylenti yanlış. Sonuçta gözlemevinde taş taş üstünde kalmaz. Takiyüddin hocamızın akibetini bilmiyorum. Melekleri biraz daha yakından tanımış olabilir.

Takiyüddin ve arkadaşları, suçüstü yakalandıkları bir an.

Heyhat! 1599'da Macaristan ve Bohemya kralı II. Rudolf, Tycho Brahe'yi Prag'a çağırıp kendisine İmparatorluk Matematikçisi unvanı verir. Tycho Brahe hocamız, çalışmalarına 25 yıl aralıksız devam edecek, astronomiyi geliştirecek ve Johannes Kepler gibi bir bilginin yetişmesine zemin hazırlayacaktır. Heyhat!

Uzunca yıllar, Tycho hocamızın bir toplantıda çok sıkıştığı halde utanıp tualete gidemediğinden mesanesini patlatıp öldüğüne inanılır. Ama Prag'daki mezarından çıkarılan saç tellerinden yapılan incelemelere göre, Tycho hocamız, büyük olasılıkla prostat genişlemesi sonucu çişini yapamamış ve ilaç olarak kendi kendine yazdığı reçeteyle aldığı civadan zehirlenerek ölmüştür. ♦